

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en
Werkgelegenheid in de Tweede Kamer der Staten Generaal

Email: cie.szw@tweedekamer.nl

CC: de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
mevrouw drs. T. van Ark

Postadres
Postbus 9208
3506 GE UTRECHT

Bezoekadres
Hertogswetering 159
3543 AS UTRECHT

T 088 368 0 368
I fnv.nl

Datum
27 juni 2019

Ons kenmerk
19-092/KJ/AdB/hc

Onderwerp:
FNV reactie wijziging Wajong

Uw kenmerk

Telefoonnr.
06-13280156

E-mail:
adridenbakker@fnv.nl

Geachte Kamerleden,

Binnenkort sluit de schriftelijke inbreng over het wetsvoorstel Wijziging van de Wajongwet.
Bij dit wetsvoorstel wil de FNV haar overwegingen meegeven.

Doel van dit wetsvoorstel is een vereenvoudiging van de regels en het wegnemen van drempels voor Wajongers om aan de slag te gaan in betaald werk. Daartoe worden er een aantal maatregelen voorgesteld.

Het doel van de wijziging onderschrijven we van harte. De Wajongwetgeving is dermate complex en stelselmatig aan wijzigingen onderhevig, dat Wajongers inderdaad huiverig zijn zich te bewegen, bijvoorbeeld naar werk. Ook de overstap naar een andere regeling (bijvoorbeeld van oWajong naar de nWajong) komt niet van de grond omdat men daar bang voor is. Er heerst een verscheidenheid aan soorten Wajongwetten met verschillende rechten en plichten. Adagium is 'je weet wat je hebt en niet wat je krijgt'. Vaak kunnen arbeidsdeskundigen ook niet aangeven welke gevolgen gaan werken in relatie tot de uitkering.

Vereenvoudiging lijkt dus voor de hand te liggen. De vraag is of het met dit wetsvoorstel voor de Wajongers zelf wel duidelijker wordt. Het beeld dat wij krijgen is dat de complexiteit niet afneemt, en zeker niet voor de Wajongers die nu werken en te maken krijgen met een 'garantieregeling'. Hoewel de duidelijkheid dus voor de Wajongers zelf niet afneemt, neemt de onzekerheid wel toe over het inkomen. De voorgestelde afschaffing van de verlengde regeling, de Bemanregeling en de maatmanwisseling zijn grote bedreigingen voor de nu werkende Wajongers. Dat is een pijnlijke conclusie en om die reden wijst de FNV met name de inkomensparagraaf af. Ook vraagt de FNV zich af waarom er niet gekozen is om daadwerkelijk te harmoniseren en loonkostensubsidie in te voeren in de Wajong in plaats van de loondispensatie.

Toelichting op maatregelen

Aanpassen regels voor het berekenen van de uitkering

Er wordt één regeling voor inkomensondersteuning voorgesteld die voor alle werkende Wajongers gaat gelden. Gevolg is dat inkomensregelingen uit de oWajong, de Wajong2010 inclusief de voortgezette regeling, de Bemanregeling en de mogelijkheid van maatmanwisseling komen te vervallen.

De nieuwe regeling is onafhankelijk van de loonwaarde en wordt bepaald door het aantal uren dat iemand werkt. Fulltime werken betekent 100% WML. Een hoge of lage opleiding maakt niet uit.

Voor Wajongers die nu werken en door de nieuwe regeling erop achteruitgaan, wordt een garantiebedrag berekend ter hoogte van de achteruitgang. Dat bedrag vervalt wanneer iemand langer dan 2 maanden niet werkt.

Wajongers met of zonder verdienvermogen wordt voorgesteld dat werken pas lonend wordt wanneer men meer dan 20 procent van het minimumloon per dag verdient.

- *Reactie FNV*

De FNV heeft het wetsvoorstel besproken in de Wajonggroep. De conclusie is dat het wetsvoorstel zeer complex is en dat de gevolgen voor het inkomen ondoorzichtig zijn. In die zin schiet het wetsvoorstel zijn doel volstrekt voorbij. Een individuele Wajonger zit in een bepaalde regeling, die hij redelijk kent. Voor elke individuele Wajonger betekent deze wet opnieuw onrust en onduidelijkheid. Wellicht is het voor werkgevers eenvoudiger die met meerdere Wajongers te maken hebben, maar dat weegt voor de FNV niet op tegen het belang van de doelgroep.

Er heersen grote zorgen over het inkomen. Ook is men heel boos dat opnieuw de wet aangepast wordt. Ervaring wijst uit dat elke aanpassing leidt tot minder inkomsten van Wajongers. Na het inleveren van 5% op het inkomen in 2018, wordt nu de voortgezette regeling – die een inkomen garandeerde op 100% WML, afgeschaft. Dat is een grote bedreiging voor de inkomens met veel werkende Wajongers. Dat geldt ook voor de voorgestelde afschaffing van de Bemanregeling. Tot slot is het garantiebedrag geen enkele garantie op inkomen zolang de arbeidsmarkt dermate flexibel is dat er nauwelijks vaste contracten geboden worden, en al helemaal niet voor mensen met een arbeidsbeperking.

Prikkels om meer uren te gaan werken:

De prikkel om de loonwaarde te vergroten, blijkt in de praktijk niet te werken. Daarom gaat dit wetsvoorstel ervanuit dat de prikkel zit in het aantal uren dat iemand werkt. Bij fulltime werken verdient men met loon en uitkering het WML.

In de praktijk zien we echter dat Wajongers gemiddeld zo'n 50% van een werkweek werken (voor de telling van de banenafpraak wordt op basis van onderzoek uitgegaan dat een Wajonger gemiddeld 25,5 uur per week werkt). Lang niet alle Wajongers kunnen fulltime werken. Het leven met een handicap kost tijd en energie, zo horen wij van ze. En dat geldt helemaal voor mensen met een medische urenbeperking; zij kunnen immers om medische redenen niet meer uren gaan werken.

Het gevolg van dit wetsvoorstel is dat de meeste Wajongers tussen het sociaal minimum en WML aan inkomsten zullen hebben, en zoals het er nu uit ziet voor de rest van hun leven.

Met werken komt men niet meer de armoede uit.

Door deze systematiek maakt het ook niet uit wat je opleidingsniveau is, wat ongebruikelijk is voor de rest van de werknemers in Nederland, want het gaat immers alleen om het aantal uren dat men werkt. Dat is schrijnend voor alle Wajongers met een medische urenbeperking die gestudeerd hebben en een studieschuld hebben opgebouwd (zie verderop).

De FNV bepleit dat iedereen die naar vermogen werkt, beloond wordt met minimaal het WML. Verder pleit de FNV voor het behoud van de Bemanregeling.

Garantiebedrag:

De individuele berekening, inclusief de teveel of te weinig betaalde uitkering, gaat onherroepelijk leiden tot administratieve chaos en volstrekte onduidelijkheid. Na de laatste berichtgevingen betwijfelen we zeer of de UWV-systemen dit aankunnen.

Bovendien kan het heel snel tot fors inkomensverlies leiden. Uit de UWV Monitor Arbeidsparticipatie 2018 blijkt dat van de Wajongers die hun werk verliezen ruim 40% een jaar later nog steeds werkloos is. De termijn van 2 maanden acht de FNV een volstrekt ontoereikend. De FNV pleit voor *geen* termijn, dus een garantie tot de pensioengerechtigde leeftijd.

De FNV roept met klem op om deze wijze van aanvulling af te wijzen. De LCR roept in haar brief over de Cliëntentoets op tot een vast bedrag als aanvulling. Of dit de juiste oplossing is, zou naar de mening van de FNV verder onderzocht moeten worden.

Werken tot 20% WML:

De FNV vindt het onbegrijpelijk dat er een drempel ingebouwd wordt om te gaan werken voor Wajongers. Ook voldoet dat niet aan het uitgangspunt dat meer werken altijd lonend is. De FNV stelt voor naar analogie van de IVA dat elke gewerkt uur lonend is.

Harmonisering regels eindigen Wajonguitkering en uitbreiden herlevingstermijn

Het voorstel is om het recht op herleven van de Wajonguitkering wordt gewijzigd van 5 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd.

- *Reactie FNV*

Verlenging is een goede zaak, want de angst om de rechten kwijt te raken (in combinatie met de onzekerheid welke gevolgen dit heeft voor het inkomen) is voor Wajongers vaak een drempel om te gaan werken. De zorgen om de uitkering blijven echter bestaan als de arbeidsongeschiktheid om een andere reden veroorzaakt wordt. Zoals blijkt uit onderzoek (bijvoorbeeld UWV monitor Arbeidsparticipatie 2015) is er bij Wajong in meer dan 50% sprake van comorbiditeit.

Ook is het terugvalrecht niet geregeld indien men met een baan onafhankelijk wordt van de Wajong en na enkele jaren ontslagen wordt. Dan is er geen recht meer op de Wajong, noch op voorzieningen uit de Wajong.

De FNV stelt voor om de verlenging te verbreden met de bovengenoemde situaties.

Afschaffen studieregeling Wajong2010 en afschaffen uitsluitingsgrond studeren in Wajong2015

Het wetsvoorstel regelt dat de studieregeling Wajong2010 afgeschaft wordt en dat men ingedeeld wordt in de werkregeling of de uitkeringsregeling. Voor de Wajong2015 wordt geregeld dat men met een Wajonguitkering wel kan gaan studeren.

- *Reactie FNV*

De FNV acht het een goede zaak om studie te stimuleren en is blij dat Wajongers hiertoe meer mogelijkheden krijgen.

Tot slot

De FNV stelt vast dat regelingen rond de Wajong erg gecompliceerd en technisch zijn en daardoor veel kennis van de materie vergen. Hierdoor ontstaat het risico dat de gevolgen van dergelijke (technische) aanpassingen van de wet te lichtvaardig worden opgevat of zelfs over het hoofd gezien. Met alle gevolgen van dien. De FNV vertrouwt erop dat uw Kamer goede nota neemt van de grote zorgen die betrokkenen hierover hebben.

Met vriendelijke groet,

Kitty Jong
Vicevoorzitter FNV